

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาชั้น ๕ และอายตนะ ๑๒ ในการเจริญวิปัสสนาภาวนาใน
คัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท

ผู้วิจัย : แม่ชีดวงใจ กุทอง

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (วิปัสสนาภาวนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูพิพิธวรกิจจานุการ, ศน.บ., M.A., Ph.D.

(Pali & Buddhist Studies)

: ดร. เสนาะ ผดุงฉัตร ป.ธ. ๙ , พธ.บ., M.A., พธ.ด.

(พระพุทธานุสาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ / มีนาคม / ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ เพื่อศึกษาชั้น ๕ และอายตนะ ๑๒ ในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท, เพื่อศึกษาการเจริญวิปัสสนาภาวนาในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท และเพื่อศึกษาชั้น ๕ และอายตนะ ๑๒ ในการเจริญวิปัสสนาภาวนาตามในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท โดยการศึกษาข้อมูลจากคัมภีร์พระพุทธานุสาสนาเถรวาท คือพระไตรปิฎก อรรถกถาฎีกา และคัมภีร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น คัมภีร์วิสุทธิมรรค โดยการเรียบเรียง และบรรยายตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จากการศึกษาพบว่า

ชั้น ๕ คือกองแห่งรูปธรรมและนามธรรม ที่ประชุมกันเป็นหมวดรวมซึ่งบัญญัติเรียกว่า สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา อันเป็นธรรมดาของสัตว์โลกทั้งหลาย ที่ยังมีความเห็นผิด ไม่รู้ตามความเป็นจริงในสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นว่า มีเพียงรูปนาม และอายตนะ ๑๒ คือสิ่งที่เชื่อมต่อให้เกิดความรู้ มีอายตนะภายใน ๖ อายตนะภายนอก ๖ อายตนะภายใน ๖ คือ เชื่อมต่อให้เกิดความรู้ แตนต่อความรู้ฝ่ายภายใน มี ๑. จักขุ (ตา) ๒. โสตะ (หู) ๓. ฆานะ (จมูก) ๔. ชิวหา (ลิ้น) ๕. กาย (กาย) ๖. มโน (ใจ) ทั้ง ๖ อย่างนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อินทรีย์ ๖ เพราะเป็นใหญ่ในหน้าที่ของแต่ละอย่าง เช่น จักขุ เป็นเจ้าการในการเห็น เป็นต้น อายตนะภายนอก ๖ ที่เชื่อมต่อให้เกิดความรู้ แตนต่อการรู้ฝ่ายภายนอก ๑. รูปะ (รูป สิ่งที่เห็นหรือวิณะ คือ สี) ๒. สัททะ (เสียง) ๓. คันธะ (กลิ่น) ๔. รส (รส) ๕. โภจฺจัพพะ (สัมผัสทางกาย) ๖. ธรรม หรือธรรมารมณ์ (อารมณ์ที่เกิดกับใจ สิ่งที่ใจนึกคิด) ทั้ง ๖ นี้เรียกทั่วไปว่า อารมณ์ ๖ คือเป็นสิ่งสำหรับให้จิตยึดหน่วง เป็นปัจจัยให้เกิดทุกข์ หรือพ้นจากทุกข์ได้ ซึ่งชีวิตของมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลายที่ต้องตกอยู่ในสังสารวัฏอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

การเจริญวิปัสสนาภาวนาในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นการฝึกฝนอบรมปัญญาให้เกิดความรู้แจ้งตามความเป็นจริง โดยอาศัยการกำหนดรู้รูป-นาม ในปัจจุบันอารมณ์ตามหลักสติปัฏฐาน ๔ ซึ่งเป็นการใช้สติกำหนดรู้อารมณ์คือ รูป นาม ชันธ ๕ ทางอายตนะ ๑๒ ที่ปรากฏทางกาย เวทนา จิต และธรรม จนเกิดปัญญาเห็นสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นตามเหตุปัจจัย ซึ่งพระพุทธองค์ทรงรับรองว่าทางนี้เป็นทางสายเดียว เพื่อความบริสุทธิ์ของเหล่าสัตว์ เพื่อล่วงโสกะและปริเทวะ เพื่อดับทุกข์และโทมนัส เพื่อบรรลุธรรม (อริยมรรค) และเพื่อให้แจ้งพระนิพพาน

จากการศึกษาการพิจารณาชันธ ๕ และอายตนะ ๑๒ ในการปฏิบัติวิปัสสนา พบว่าเมื่อผู้ปฏิบัติพิจารณารู้ชันธ ๕ รูป นาม ทางอายตนะ ๑๒ ตามความเป็นจริง ย่อมรู้รับรู้สภาวะ การเห็น การได้ยิน การรู้กลิ่น การลิ้มรส การสัมผัส และการนึกคิด ซึ่งเป็นอารมณ์ของตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ โดยมีสติเป็นองค์กำกับ เมื่อสติกำลังมากขึ้น ย่อมเกิดปัญญาเห็นความจริงของนาม-รูป ตามหลักพระไตรลักษณ์ ซึ่งดำเนินไปตามแนวทางแห่งวิปัสสนาญาณ จนพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง สู่ความเป็นพระอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา

Thesis Title : A Study of the Five Aggregates and the Twelve Āyatanas
in Vipassanā Meditation in the Theravada Buddhist Scriptures

Researcher : Maechee Duangjai Kuthong

Degree : Master of Arts (Vipassana Meditation)

Thesis Supervisory Committee

: Phrakhrubibithavarakiccanukarn, B.A., M.A., Ph.D.
(Pali & Buddhist Studies)

: Dr.Sanor Padoongchatra, Pali IX, B.A., M.A., Ph.D.
(Buddhist Studies)

Date of Graduation : 31 /"March /"2015

Abstract

This thesis is of 3 objectives, namely: to study of the Five Aggregates and the Twelve Āyatanas in Theravada Buddhist Scriptures, to study the development of the Insight Meditation in Theravada Buddhist Scriptures and to study of the Five Aggregates and the Twelve Āyatanas in Vipassanā Meditation in the Theravada Buddhist Scriptures, by studying the data from Theravada Buddhist Scriptures, namely: The Three Baskets, The Commentaries, The Sub-commentaries and the connected under scriptures Such as Visuddhimagga Scripture etc.. By collecting the data to be analyzed and concluded for the correctness by the experts.

From the study, it is found that the Five Aggregates are the groups of Rūpadhammas and NāmaDhammas which come together as the groups called: the beast, the person and the body which the general matter of all the worldly beings show are of the wrong views and not knowing the arising worldly state according to factorizing that in to say there are only the Form, The Norm and Twelve Āyatanas: The six inside ones and the six outside ones, Which join the Knowledge to arise. The six inside Āyatanas are: the eyes, the ears, the nose, the tongue, the body and the mind. The six outside Āyatanas are: Rupa, Saddha, Gandha, Rasa, Photthabba and

Dhammaramaṇa all of which cause the mind to be attached to the temperaments and to Sansāravatta.

The development of Insight Meditation in Theravāda Buddhist Scriptures is the way to train the wisdom to cause the wisdom to arise by fixing the mind to the Form and Norm in the present temperament according to the principle of the 4 Foundations of Mindfulness the fact which is to fix the mind to know the temperaments in the Form and the Norm, 5 Khandhas through 12 Sense Organs appearing in the Kaya Wathana Jitha and Dhamma. Mind and Dhammas up to the arising of the wisdom in the Doctrinal State arising according the cause and the factor. The Buddha recognize this way as the single one for the living beings purity, extinguishing of suffering, attaining the Dhammas and realizing Nibbāna

From the study of 5 Aggregates, 12 Āyatanas according the fact, it is found that when the practice knows and considers the 5 Aggregates and 12 Āyatanas according to fact in the state of seeing, hearing, smelling, tasting, touching and thinking which are the temperaments of the eye, the ear, the nose, the tongue, the body and the mind with the mindfulness, as the controller When the mindfulness in of more power, the wisdom arise according to the fact of the Norm and the Form according to the principle of Tilakkha which is in existence according to the principle of Vipassnā Ñāṇa up to being away from all kinds of suffering in Buddhism.